

Grozīs IIN likumu (1) 1/46/21

Projektu vadītāja nodokļu konsultāciju nodaļā, PwC Latvija
Viktorija Volta

Direktore nodokļu konsultāciju nodaļā, personāla un organizāciju pārveides pakalpojumu vadītāja Baltijā, PwC Latvija
Irēna Arbidāne

2022. gada budžeta likumprojektu paketes ietvaros plānojas grozījumi **likumā "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli"** (IIN). Šajā rakstā – īsumā par galvenajām izmaiņām.

Saeima 15. novembrī skatīja šo likumprojektu otrajā lasījumā, un plānots, ka grozījumi stāsies spēkā 2022. gada 1. janvārī (atsevišķu normu spēkā stāšanās nosacījumi un termiņi ir precizēti IIN likuma pārejas noteikumos).

Regulējums, kas izriet no Latvijas dalības Eiropas Savienībā

Likumprojekts paredz papildināt **IIN likumu** ar jaunu pantu, kurā tiek noteikti ES/EEZ valsts rezidenta vienlīdzības principi salīdzinājumā ar Latvijas rezidentu. Šo valstu rezidentiem ir tiesības piemērot nodokļa atbrīvojumus un veikt likumā noteiktos atskaitījumus (neapliekamo minimumu, atvieglojumus par apgādībā esošām personām, attaisnotos izdevumus, kā arī no taksācijas gada ienākuma atskaitīt VSAOI) tādā pašā apmērā kā rezidentiem, ja taksācijas gadā Latvijā gūto ienākumu īpatsvars pārsniedz 75% no kopējiem gūtajiem ienākumiem.

Darba koplīgums: ārstniecības izdevumi

Papildus darba devēja apmaksātajiem darba koplīgumā noteiktajiem darbinieka ēdināšanas izdevumiem izslēdz arī darba devēja apmaksātos darbinieka ārstniecības izdevumus, ja par abiem darba devēja apmaksāto darbinieka izdevumu veidiem kopā netiek pārsniegti 480 eiro gadā (vidēji 40 eiro mēnesī) un darba devējs izpilda likumā noteiktos kritērijus.

Maksājumam par ārstniecības pakalpojumu izmantošanu jābūt pamatotam ar apliecinājošu dokumentu, ko iesniedz un uzglabā pie darba devēja.

Ar vidi saistītie jautājumi

Pašvaldību piešķirto atbalstu (līdzfinansējumu) nekustamā īpašuma pieslēgšanai centralizētajai ūdensapgādes sistēmai vai centralizētajai kanalizācijas sistēmai neapliks ar IIN.

Lai nodrošinātu atbalstu iedzīvotājiem veselībai kaitīgo atkritumu apsaimniekošanā, it īpaši iedzīvotājiem ar zemiem ienākumiem, likumprojekts nosaka, ka māsaimniecībai novecojušo azbestu saturošu jumtu nomaiņas gadījumā piešķirtais atbalsts šādu atkritumu apsaimniekošanā nav apliekams ar IIN.

Stipendijas

Lai nodrošinātu stipendijas piešķiršanas procesa caurskatāmību un novērstu izvairīšanos no IIN maksāšanas, likumprojektā ir ietverta norma, kas piešķir VID tiesības vērtēt saskaņā ar nolikumu

izmaksājamās stipendijas atbilstību IIN likumā noteiktajai stipendijas definīcijai ne tikai pēc juridiskās formas, bet arī ekonomiskās būtības, t.sk. vērtēt stipendiju izmaksas avotu, kritērijus u.tml.

Dzīvības apdrošināšana (ar līdzekļu uzkrāšanu)

Saskaņā ar likumprojektu apdrošināšanas prēmijas, kas iemaksātas atbilstoši dzīvības apdrošināšanas līgumam (ar līdzekļu uzkrāšanu), ir atzīstamas kā attaisnotie izdevumi tikai tad, ja apdrošinājuma ņēmējs un apdrošinātā persona ir pats maksātājs un ja līgums nosaka, ka apdrošināšanas atlīdzību par apdrošināšanas gadījumu, izņemot apdrošinātās personas nāvi, un citas summas, kas saistītas ar līguma darbību vai pārtraukšanu, izmaksā apdrošinājuma ņēmējam, kurš vienlaikus ir apdrošinātā persona. Tas neattiecas uz darba devēja noslēgtiem līgumiem pārejas periodā, kurā apdrošinātājiem jāapzina savi klienti un jāprecizē jau noslēgtajos līgumos (kuros kā labuma guvējs norādīta cita persona, arī bērns) ietvertie nosacījumi. Iemaksātās prēmijas saskaņā ar līgumiem, kas noslēgti pirms grozījumu spēkā stāšanās, nodokļa maksātājs varēs iekļaut savos attaisnotajos izdevumos 24 mēnešu laikā pēc grozījumu spēkā stāšanās dienas, t.i., iesniedzot VID gada ienākumu deklarāciju par 2021., 2022. un 2023. gadu.

Tāpat kā iepriekš nodokļa maksātājam būs tiesības atskaitīt savos attaisnotajos izdevumos apdrošināšanas prēmiju maksājumus arī tad, ja tos veicis laulātais (taču ne bērns vai vecāks).

(nobeigums nākamajās Īsziņās)